

Διδασκαλία και Μάθηση στο Νηπιαγωγείο: Σχεδιασμός Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων I

Βασικές αρχές για τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών
δραστηριοτήτων

Διδάσκουσα:

Βασιλική Φωτοπούλου, ΕΔΙΠ

Πάτρα, 08/10/2024

Δομή παρουσίασης

1. Η εκπαιδευτική δραστηριότητα στο νηπιαγωγείο
2. Εκπαιδευτική δραστηριότητα και πρόγραμμα σπουδών νηπιαγωγείου
3. Σχεδιασμός δραστηριότητας
  - 3.1 Περιγραφή δραστηριότητας
  - 3.2 Στοιχεία δραστηριότητας
    - 3.2.1. Χώρος υλοποίησης της δραστηριότητας
    - 3.2.2. Χρόνος –Διάρκεια υλοποίησης της δραστηριότητας
    - 3.2.3. Θέση στο ωρολόγιο πρόγραμμα
    - 3.2.4. Συνοδευτικά υλικά δραστηριότητας
  - 3.3 Αξιολόγηση / Ανατροφοδότηση δραστηριότητας
4. Δραστηριότητες με... δραστηριότητες 😊

1. Η δραστηριότητα στο νηπιαγωγείο

Οι νηπιαγωγοί καλούνται να συνδυάσουν αρμονικά τη **θεωρία με την πράξη**, ώστε οι **διδακτικοί σχεδιασμοί** και οι **μαθησιακές καταστάσεις** που οργανώνουν να είναι υψηλής ποιότητας και να ανταποκρίνονται **στις ανάγκες** και τις **δυνατότητες** των παιδιών του νηπιαγωγείου.

- Ο/η νηπιαγωγός προβαίνει στη συστηματική διαδικασία
- **σχεδιασμού,**
- **υλοποίησης** και
- **αξιολόγησης δραστηριοτήτων**
- που είναι **αναπτυξιακά κατάλληλες**, **βασίζονται στη διερεύνηση και στο παιχνίδι**, **προάγουν τη συνεργασία** και λαμβάνουν υπόψη το **κοινωνικοπολιτισμικό υπόβαθρο** και τις **διαφοροποιημένες ανάγκες των παιδιών** στο πλαίσιο της ενταξιακής εκπαίδευσης.

(Πεντέρη, Ε., Χλαπάνα, Ε., Μέλλιου, Κ., Φιλιππίδη, Α., & Μαρινάτου, Θ. (2022). Πρόγραμμα Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση–Διευρυμένη Έκδοση (2^η Έκδοση, 2022 ΙΕΠ)).

Οι δραστηριότητες στις οποίες εμπλέκονται ενεργά τα παιδιά είναι αναπτυξιακά κατάλληλες όταν

λαμβάνουν υπόψη τον ρυθμό ανάπτυξης κάθε παιδιού,

ενισχύουν την πρωτοβουλία του,

έχουν την απαιτούμενη διάρκεια και

επαναλαμβάνουν τις έννοιες, ώστε να οδηγούν σε διαρκή βελτίωση και αλλαγή.

(Πεντέρη, Ε., Χλαπάνα, Ε., Μέλλιου, Κ., Φιλιππίδη, Α., & Μαρινάτου, Θ. (2022). Πρόγραμμα Σπουδών Για την Προσχολική Εκπαίδευση–Διευρυμένη Εκδοχή (2η Έκδοση, 2022 ΙΕΠ)).

- Ιδιαίτερα σημαντική για τη διαμόρφωση κατάλληλων μαθησιακών εμπειριών είναι η **κατανόηση των ατομικών διαφορών** και
- της επίδρασης του **κοινωνικοπολιτισμικού πλαισίου**, το οποίο μπορεί να διαφοροποιεί τον **τρόπο που μαθαίνει και εξελίσσεται ένα παιδί**.
- Επιπλέον, επισημαίνεται η ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη οι **ειδικές μαθησιακές ανάγκες** που μπορεί να προκύπτουν εξαιτίας μαθησιακών δυσκολιών, αναπηρίας ή άλλων ειδικών ζητημάτων.

- Η γνώση αυτή καθοδηγεί τόσο τον **σχεδιασμό κατάλληλων μαθησιακών περιβαλλόντων** όσο και την **αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας** του εκπαιδευτικού προγράμματος.

(Πεντέρη, Ε., Χλαπάνα, Ε., Μέλλιου, Κ., Φιλιππίδη, Α., & Μαρινάτου, Θ. (2022). Πρόγραμμα Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση–Διευρυμένη Έκδοση (2η Έκδοση, 2022ΙΕΠ), σελ.15-16)

2. Εκπαιδευτική δραστηριότητα και Πρόγραμμα Σπουδών

 **ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

 **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΣΠΟΥΔΩΝ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
(ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗ ΕΚΔΟΧΗ)**

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ, ΑΘΗΝΑ 2022

Πράξη «Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού
Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» - MIS: 5035542

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Το περιεχόμενο της μάθησης στο νηπιαγωγείο οργανώνεται σε τέσσερα (4) **Θεματικά Πεδία** στη βάση της ολιστικής προσέγγισης της μάθησης, με στόχο την ανάδειξη των διεπιστημονικών συνδέσεων και την ενίσχυση της διαθεματικής ενιαιοποίησης:

4 Θεματικά Πεδία

A. Παιδί και Επικοινωνία

B. Παιδί, Εαυτός και Κοινωνία

Γ. Παιδί και Θετικές Επιστήμες

Δ. Παιδί, Σώμα, Δημιουργία και Έκφραση

Θεματικά Πεδία	Θεματικές Ενότητες	Θεματικές Υποενότητες		
A. Παιδί και Επικοινωνία	A.1 Γλώσσα	A.1.1 Προφορική Επικοινωνία	A.1.2 Γραπτή Επικοινωνία	A.1.3 Πολυγλωσσική Επικοινωνία
	A.2 ΤΠΕ	A.2.1 Γνωριμία και Επικοινωνία με τις ΤΠΕ	A.2.2 Ανακάλυψη, Προγραμματισμός και Ψηφιακό Παιχνίδι	A.2.3 Επεξεργασία της Πληροφορίας και Ψηφιακή Δημιουργία
B. Παιδί, Εαυτός και Κοινωνία	B.1 Προσωπική και Κοινωνικο-συναισθηματική Ανάπτυξη	B.1.1 Αίσθηση του Εαυτού	B.1.2 Συναισθηματική Επίγνωση	B.1.3 Διαπροσωπικές Σχέσεις
	B.2 Κοινωνικές Επιστήμες	B.2.1 Ιστορία και Πολιτισμός	B.2.2 Σχέση με το φυσικό και δομημένο περιβάλλον	B.2.3 Κοινωνική και οικονομική ζωή
Γ. Παιδί και Θετικές Επιστήμες	Γ.1 Μαθηματικά	Γ.1.1 Γεωμετρία και Μετρήσεις	Γ.1.2 Αριθμοί-Πράξεις και Άλγεβρα	Γ.1.3 Στοχαστικά Μαθηματικά
	Γ.2 Φυσικές Επιστήμες	Γ.2.1 Ζωντανοί Οργανισμοί	Γ.2.2 Ύλη και Φαινόμενα	Γ.2.3 Γη-Πλανητικό Σύστημα και Διάστημα
	Γ.3 Τεχνολογία Κατασκευών	Γ.3.1 Παραδοσιακά και Σύγχρονα Τεχνολογικά Εργαλεία/Εξοπλισμός και Συσκευές	Γ.3.2 Τεχνολογία των Κατασκευών ως Εργαλείο στην Καθημερινή Ζωή	
Δ. Παιδί, Σώμα, Δημιουργία και Έκφραση	Δ.1 Κινητική Αγωγή	Δ.1.1 Σώμα και Κίνηση	Δ.1.2 Φυσικά Δραστήρια Ζωή	Δ.1.3 Αθλητική-Πολιτιστική Παράδοση και Δημιουργική Κίνηση
	Δ.2 Τέχνες	Δ.2.1 Εικαστικές Τέχνες	Δ.2.1 Θεατρική Τέχνη	Δ.2.3 Μουσική

- Κάθε εκπαιδευτική δραστηριότητα **συνδέεται άμεσα** με το Πρόγραμμα Σπουδών
- Δομείται και νοηματοδοτείται από τα Θεματικά πεδία
- τις Θεματικές ενότητες και Θεματικές υποενότητες, καθώς και
- τα Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα δραστηριότητας

Θεματικό Πεδίο και Θεματική Ενότητα	Θεματικές Υποενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:	Οι μαθητές/-τριες:
Δ. ΠΑΙΔΙ, ΣΩΜΑ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΗ Δ.2 ΤΕΧΝΕΣ	Δ.2.1 Εικαστικές Τέχνες i. Εικαστική μορφή και σύνθεση ii. Εικαστικό περιεχόμενο iii. Εικαστικός χώρος και παρουσίαση	Γνώσεις <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν χρώματα, είδη γραμμών και σχημάτων στο περιβάλλον και στα έργα τέχνης (i). • Να προσδιορίζουν διαφορετικές τεχνικές (π.χ. κολάζ, ψηφιδωτό) και τεχνοτροπίες (π.χ. κυβισμός) δημιουργίας και αναπαράστασης έργων τέχνης (i). • Να διακρίνουν τα μέσα που τους είναι χρήσιμα για τη σύνθεση μίας εικαστικής δημιουργίας (i) • Να αναγνωρίζουν τη συμβολή όλων των αισθήσεων για τη σύνθεση μιας καλλιτεχνικής δημιουργίας (i). • Να ονομάζουν γνωστούς εικαστικούς και 	<ul style="list-style-type: none"> • Αναμειγνύουν βασικά χρώματα και ανακαλύπτουν δευτερεύοντα τα οποία αποτυπώνουν σταδιακά σε χαρτί ή άλλο υλικό, προκειμένου να δημιουργήσουν συνεργατικά μία παλέτα αποχρώσεων. • Δημιουργούν συνθέσεις με χρωματιστά τυπώματα χρησιμοποιώντας αντικείμενα και φυσικά υλικά (π.χ. φελλούς, σφουγγάρια, φρούτα και λαχανικά). • Δημιουργούν ψηφιδωτά ή διακοσμούν έργα τους με όσπρια, ζυμαρικά, πολύχρωμα είδη χαρτιού που κόβουν ή σκίζουν σε διαφορετικά μεγέθη και σχήματα.

3. Σχεδιασμός δραστηριότητας

3.1 Περιγραφή δραστηριότητας

Πώς ξεκινά;

Πώς συνεχίζει;

Πώς ολοκληρώνεται;

Τι κάνει ο εκπαιδευτικός και τι τα παιδιά;

Υπάρχουν κανόνες και ποιοι;

Πώς θα δοθούν τα υλικά;

Θα υπάρξουν παραγόμενα; Τι θα είναι αυτά και τι θα γίνουν;

3.1 Περιγραφή δραστηριότητας

- Η περιγραφή της δραστηριότητας πρέπει να έχει:
  - **Θεματολογία:** θέμα εκπαιδευτικής δραστηριότητας ή/και συσχέτιση με προηγούμενες/επόμενες
  - **Αρχή:** Πώς θα ξεκινήσει
  - **Μέση:** Πώς εξελίσσεται
  - **Τέλος:** Πώς ολοκληρώνεται, τι αναμένεται με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας να παραχθεί...

Στην περιγραφή αναφέρονται αναλυτικά:

- είδος δραστηριότητας
- Ρόλος/λειτουργία του/της νηπιαγωγού
- Ρόλος/λειτουργία των μαθητών/τριών
- Αξιοποίηση υλικού (αν υπάρχει) και σε ποιο στάδιο της δραστηριότητας εντάσσεται
- Εναλλαγή διαδικασιών/ ρόλων, εξέλιξη δραστηριότητας
- Κανόνες που διατρέχουν τη δραστηριότητα
- Παραγόμενο/α δραστηριότητας και αξιοποίηση αυτών
- Εναλλακτικές προτάσεις

Τι πιθανές εναλλακτικές μπορείτε να προτείνετε για τις παρακάτω περιπτώσεις:

Σε περίπτωση που:

- ✓ κάποιιο παιδί γνωρίζει ήδη τη δραστηριότητά σας;
- ✓ κάποιιο παιδί δεν γνωρίζει καλά ελληνικά;
- ✓ τα παιδιά εκφράσουν δυσφορία για τη δραστηριότητα;
- ✓ ένας/μία μαθητής/τρια αρνείται πεισματικά να σας αποδεχτεί;

Τι άλλες εναλλακτικές νομίζετε ότι πρέπει να λάβετε υπόψη σας κατά τον σχεδιασμό της εκπαιδευτικής σας δραστηριότητας;

3.2 Στοιχεία δραστηριότητας

3.2.1. Χώρος υλοποίησης της δραστηριότητας

3.2.2. Χρόνος –Διάρκεια υλοποίησης της δραστηριότητας

3.2.3. Θέση στο ωρολόγιο πρόγραμμα

3.2.4. Συνοδευτικά υλικά δραστηριότητας

3.2.1. Χώρος υλοποίησης της δραστηριότητας:

- Είδος δραστηριότητας (π.χ., κινητική, στατική)
- Ενδεχόμενη τροποποίηση/διαμόρφωση χώρου

3.2.2. Χρόνος –Διάρκεια υλοποίησης της δραστηριότητας:

- Δράση/ρόλος μαθητών/τριών

3.2.3. Θέση στο ωρολόγιο πρόγραμμα

- Σκοποί και στόχοι δραστηριότητας
- Τι δραστηριότητα έχει προηγηθεί/τι έπεται/αποφόρτιση
- Είδος δραστηριότητας

3.2.4. Συνοδευτικά υλικά δραστηριότητας:

- Προεργασία/προετοιμασία/συγκέντρωση/επεξεργασία υλικών/έλεγχος καταλληλότητας υλικού (εκπαιδευτικός)
- Αξιοποίηση/χρήση υλικών κατά τη δραστηριότητα
- Δημιουργία/αποτέλεσμα/κατασκευή

3.3 Αξιολόγηση στη μαθησιακή διαδικασία

- Η αξιολόγηση στο νηπιαγωγείο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της μαθησιακής διαδικασίας.
- Έχει αυθεντικό χαρακτήρα, καθώς λαμβάνει χώρα στο φυσικό πλαίσιο της μάθησης και αξιοποιεί **πολλαπλές τεχνικές παρατήρησης και καταγραφής της μαθησιακής πορείας των παιδιών**.
- Σκοπός είναι η **ενδυνάμωση της μάθησης**, η προαγωγή της **ολόπλευρης ανάπτυξης κάθε παιδιού**, καθώς και η ενίσχυση της **ποιότητας και αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού έργου**.
- Έχει **διαμορφωτικό χαρακτήρα**, στοχεύοντας στο να παράσχει τα κατάλληλα εργαλεία, ώστε όλοι όσοι εμπλέκονται στη μαθησιακή διαδικασία να αποκτούν σαφή εικόνα αναφορικά με το σημείο στο οποίο βρίσκεται η **μαθησιακή πορεία**, σε σχέση με τις εκάστοτε μαθησιακές επιδιώξεις.
- Εστιάζει παράλληλα στο **πώς θα επιτευχθούν οι στόχοι** δίνοντας έμφαση στη **μαθησιακή διαδικασία**, αναδεικνύοντας την άρρηκτη σύνδεση ανάμεσα στον **διδακτικό σχεδιασμό, την εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος και την ανταπόκριση των παιδιών**.

Αξιολόγηση εκπαιδευτικής δραστηριότητας

Νηπιαγωγός:

Οι νηπιαγωγοί προσφέρουν κατάλληλες ευκαιρίες, ώστε τα παιδιά με ποικίλους τρόπους να επικοινωνούν αυτά που σκέφτονται, αυτά που γνωρίζουν και αυτά που μπορούν να κάνουν, παράλληλα αξιολογώντας και ανατροφοδοτώντας τη δράση τους με στόχο την προαγωγή της μάθησης και την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Παιδιά:

Η συμμετοχή των παιδιών στη διαδικασία της αξιολόγησης, στο πλαίσιο της αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης, είναι κομβικής σημασίας, καθώς με αυτόν τον τρόπο αναπτύσσουν εσωτερικά κίνητρα για τη μάθηση και αποκτούν τον έλεγχο της μαθησιακής πορείας τους.

Αξιολόγηση δραστηριότητας

Νηπιαγωγός

Αυτοαξιολόγηση
Αναστοχασμός
Ανατροφοδότηση

Τι πήγε καλά/πολύ καλά;

Τι πήγε λιγότερο καλά;

Γιατί πήγε καλά ή λιγότερο καλά;

Βαθμός επιτυχίας στόχου/υλικών/χώρου... δραστηριότητας

Οι εναλλακτικές λειτούργησαν;

Τι μπορώ να αλλάξω/βελτιώσω/εμπλουτίσω; ....

Αξιολόγηση δραστηριότητας Νηπιαγωγός

Ετεροαξιολόγηση

Μέσα από τα παιδιά

άμεσα ή

έμμεσα

Μέσα από συναδέλφους/γονείς/....

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Βασιλική Φωτοπούλου,
vfotopoulou@upatras.gr